

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح بند «۲۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۷ و قانون بیمه‌های

اجتماعی کارگران ساختمانی ۲۳۲»

ضرورت تقدیم طرح

کارگران شاغل در مشاغل ساختمانی، جزو محروم‌ترین اقشار جامعه هستند که در سخت‌ترین شرایط محیطی، از قبیل گرما و سرمای شدید، نرخ بالای حوادث و خطرات شغلی، فرسودگی جسمی، پیری زودرس، بیکاری‌های فصلی و ناپایداری شغلی مشغول به کار هستند که ناامنی روحی و روانی خود و اعضای خانواده آنها را در پی دارد.

بنابراین، نیاز کارگران یادشده به حمایت‌های تأمین اجتماعی نه تنها کمتر از کارگران سایر بخش‌ها نیست، بلکه به دلیل وقوع حوادث مکرر در این بخش، ضرورت آن بیشتر است. این در حالی است که به موجب سند چشم‌انداز ۲۰ ساله نظام جمهوری اسلامی، اصل ۲۹ قانون اساسی، قانون برنامه چهارم توسعه و نیز قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی، همه افراد کشور باید از پوشش تأمین اجتماعی برخوردار باشند.

از آنجا که اجرای قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی (مصوب ۱۳۸۶/۸/۹) با موانعی روبه‌رو شده است، به نظر می‌رسد لازم است با اعمال اصلاحاتی در این قانون، زمینه اجرای آن فراهم گردد.

سابقه موضوع

بیمه کارگران ساختمانی در مورد حوادث ناشی از کار برای نخستین بار در سال ۱۳۵۲ تصویب شد و به اجرا درآمد. از آنجا که این قانون، جز در مورد حوادث ناشی از کار در فعالیت‌های ساختمانی، حمایت دیگری را در بر نداشت، قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی پس از ماه‌ها بحث کارشناسی، در تاریخ ۱۳۸۶/۸/۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این قانون در تاریخ ۱۳۸۶/۹/۱۱ از سوی ریاست محترم جمهور به دستگاه‌های ذی‌ربط ابلاغ شد.

با وجود این، به دلیل مطرح شدن برخی نگرانی‌ها مبنی بر اینکه وصول حق بیمه موضوع این قانون ممکن است موجب افزایش قیمت مسکن شود، براساس بند «۲۹» قانون بودجه ۱۳۸۷ کل کشور اجرای این قانون طی سال ۱۳۸۷ به حالت تعلیق درآمد. این طرح به منظور اجرایی شدن قانون یاد شده (با اعمال برخی اصلاحات)، ارائه شده است.

ارزیابی آثار طرح

تصویب این طرح آثار زیر را در پی خواهد داشت:

۱. با لازم‌الاجرا شدن قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی - مصوب ۱۳۸۶/۸/۹ - حدود ۲/۵ میلیون نفر از اقشار تلاشگر، مولد و محروم جامعه (شامل ۱/۲ میلیون نفر کارگر شاغل در مشاغل ساختمانی و اعضای خانواده آنها) زیر پوشش بیمه اجتماعی قرار می‌گیرند.

۲. نرخ حق بیمه که در قانون یاد شده برای سراسر کشور یکسان تعیین شده بود، براساس این طرح به تناسب تعداد طبقات ساختمان و نیز جمعیت شهر محل بنا، متغیر خواهد بود. به این ترتیب (ضمن آنکه حق بیمه سهم کارگر بیمه شده در سراسر کشور یکسان است)، سهم کارفرما برای کسانی که بنای ساختمانی آنها دارای طبقات کمتر و در شهرهای کوچکتر واقع است، کمتر خواهد بود. به نظر می‌رسد این روش به عدالت نزدیکتر است.

۳. کاهش نرخ حق بیمه در مقایسه با قانون مصوب ۱۳۸۶/۸/۹، منابع مالی بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی را تا حد زیادی کاهش می‌دهد، اما از آنجا که یکی از دلایل اصلی تعلیق اجرای قانون یاد شده، نرخ بالای حق بیمه بوده است، این کاهش می‌تواند به اجرایی‌تر شدن قانون کمک نماید.

مغایرت با قوانین

در صورت تصویب این طرح و لازم‌الاجرا شدن آن در سال جاری، دولت مکلف می‌شود معادل ۳ درصد حق بیمه (به‌عنوان سهم دولت موضوع تبصره ماده (۶) قانون بیمه اجتماعی کارگران ساختمانی) بابت بیمه کارگران ساختمانی بپردازد، در حالی که اعتبار آن در بودجه سال جاری پیش‌بینی نشده است. به همین دلیل ممکن است مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی تلقی شود.

اظهار نظر نهایی

باتوجه به نکات مطرح شده، ضمن تأیید کلیات طرح، پیشنهاد می‌شود به‌منظور رفع مغایرت احتمالی با اصل ۷۵ قانون اساسی، تاریخ اجرای قانون از ابتدای سال ۱۳۸۸ تعیین شود و ردیف بودجه‌ای آن در قانون بودجه ۱۳۸۸ کل کشور منظور گردد. همچنین عبارت «اصلاح بند «۲۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۷ از عنوان طرح حذف شود.